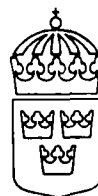

Regeringens proposition

1985/86: 117

om följdlagstiftning till den nya skollagen,
m. m.

Prop.
1985/86: 117

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 27 februari 1986.

På regeringens vägnar

Olof Palme

Bengt Göransson

Propositionens huvudsakliga innehåll

En ny skollag (1985: 1100) träder i kraft den 1 juli 1986. Såsom aviserades i budgetpropositionen 1986 föreslås nu en ändring i lagen. Ändringen rör kommunernas ersättning till staten för elever i specialskolan.

Med anledning av den nya skollagen föreslås också ändringar av huvudsakligen teknisk art i socialtjänstlagen (1980:620) och sekretesslagen (1980:100). Vidare föreslås en ny lag med bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuners och landstingskommuners medverkan i utbildning.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1986.

1 Förslag till

Lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 5 § skollagen (1985:1100) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

5 §

Hemkommunen skall betala ersättning till staten för kostnader för den som är elev i någon av specialskolans årskurser 1–10. Detta gäller dock inte om eleven går i en sådan särskild klass av specialskolan som är förlagd till hemkommunens grundskola.

Hemkommunen skall betala ersättning till staten för kostnader för den som är elev i någon av specialskolans årskurser 1–10. Detta gäller dock inte om eleven går i en sådan särskild klass av specialskolan som är förlagd till hemkommunens grundskola. *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ytterligare undantag.*

Ersättning till staten skall lämnas med det belopp per elev och termin som med stöd av 4 kap. 19 § föreskrivs i fråga om grundskolans elever i årskurs med samma nummer. För elever i årskurs 10 i specialskolan skall samma belopp gälla som för elever i årskurs 9 i grundskolan.

Lag om ändring i lagen (1985:1101) om införande av skollagen (1985: 1100)

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1985: 1101) om införande av skollagen (1985: 1100) skall införas en ny paragraf, 18 §, och närmast före 18 § en ny rubrik av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Avslutande bestämmelse***18 §**

Om det behövs under en övergångstid, får i organisatoriska föreskrifter, som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, göras avvikelser från organisatoriska bestämmelser i den nya skollagen utöver de avvikelser som följer av denna lag.

Lag om ändring i socialtjänstlagen (1980: 620)

Härigenom föreskrivs att 13 och 14 §§ socialtjänstlagen (1980: 620) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***13 §**

För barn som stadigvarande vistas i kommunen skall bedrivas förskole- och fritidshemsverksamhet.

Förskoleverksamheten avser barn som inte har uppnått skolpliktig ålder och barn vilkas *skolgång har uppskjutits enligt 32 § andra stycket skollagen (1962:319)*.

Förskoleverksamheten avser barn som inte har uppnått skolpliktig ålder och barn vilkas *skolstart har skjutits upp enligt 3 kap. 7 § skollagen (1985:1100)*.

Fritidshemsverksamheten avser skolpliktiga barn till och med tolv års ålder.

14 §

Barn skall anvisas plats i förskola från och med höstterminen det år då de fyller sex år. Förskolan skall omfatta minst 525 timmar om året.

De barn vilkas *skolgång har uppskjutits enligt 32 § andra stycket skollagen (1962:319)* skall anvisas plats i förskola.

De barn vilkas *skolstart har skjutits upp enligt 3 kap. 7 § skollagen (1985:1100)* skall anvisas plats i förskola.

Kan förskola på grund av barnens restider eller av andra skäl inte bedrivas i den omfattning som anges i första stycket, får kommunen dela upp förskolan på två år. Barn som berörs av sådan uppdelning skall anvisas plats i förskolan från och med höstterminen det år då barnet fyller fem år. Sådan förskola skall omfatta sammanlagt minst 700 timmar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

Lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1, 2 och 9 §§ sekretesslagen (1980: 100)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***7 kap.****1 §**

Sekretess gäller, om inte annat följer av 2 §, inom hälso- och sjukvården för uppgift om enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Detsamma gäller i annan medicinsk verksamhet, såsom rättsmedicinsk och rättspsykiatrisk undersökning, insemination, fastställande av könstillhörighet, abort, sterilisering, kastrering och åtgärder mot smittsamma sjukdomar, samt i verksamhet som avser omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda.

Sekretess gäller, om inte annat följer av 2 §, inom hälso- och sjukvården för uppgift om enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Detsamma gäller i annan medicinsk verksamhet, såsom rättsmedicinsk och rättspsykiatrisk undersökning, insemination, fastställande av könstillhörighet, abort, sterilisering, kastrering och åtgärder mot smittsamma sjukdomar, samt i verksamhet som avser *särskilda* omsorger om psykiskt utvecklingsstörda *och därmed likställda*.

Sekretess enligt första stycket gäller också i sådan verksamhet hos myndighet som innefattar omprövning av beslut i eller särskild tillsyn över allmän eller enskild hälso- och sjukvård.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Utan hinder av första stycket får uppgifter om insemination i vissa fall lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lagen (1984: 1140) om insemination.

2 §

Sekretessen enligt 1 § gäller inte

1. beslut av utskrivningsnämnd, *beslutsnämnd för psykiskt utvecklingsstörda* eller psykiatriska nämnden,

2. annat beslut i ärende enligt lagstiftningen om viss psykiatrisk vård *eller omsorger om psykiskt utvecklingsstörda*, om beslutet angår frihetsberövande åtgärd,

3. beslut enligt lagstiftningen om smittskydd, om beslutet angår frihetsberövande åtgärd och avser annan sjukdom än venerisk,

4. anmälan och beslut i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården.

1. beslut av utskrivningsnämnd eller psykiatriska nämnden,

2. annat beslut i ärende enligt lagstiftningen om viss psykiatrisk vård, om beslutet angår frihetsberövande åtgärd,

¹ Lagen omtryckt 1985: 1059.

9 §

Sekretess gäller inom det obligatoriska skolväsendet och i gymnasieskolan för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om enskilds personliga förhållanden hos psykolog eller kurator, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

Sekretess gäller i grundskolan, gymnasieskolan, särskolan, specialskolan och sameskolan samt i en kommunal riksinternatskola för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om enskilds personliga förhållanden hos psykolog eller kurator, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

Sekretess gäller på samma område dels i skolans elevvårdande verksamhet i övrigt för uppgift om enskilds personliga förhållanden, dels för uppgift som hänför sig till ärende om tillrättaförande av elev eller om skiljande av elev från vidare studier. Sekretessen gäller dock endast, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i elevvårdsärende eller i annat ärende som nu har nämnts.

Sekretess gäller inom utbildningsväsendet i övrigt för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om enskilds personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller studievägledare, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

Sekretess gäller i sådan verksamhet för studie- och yrkesorientering som skolstyrelse bedriver för att stödja ungdomar under arton år, som efter att ha slutat grundskolan inte genomgår utbildning eller har arbete. Sekretessen gäller för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärende.

Sekretess gäller i sådan verksamhet för studie- och yrkesorientering som kommun bedriver för att stödja ungdomar under arton år, som efter att ha slutat grundskolan eller motsvarande utbildning inte har stadigvarande sysselsättning genom studier, fast anställning eller på annat sätt. Sekretessen gäller för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärende.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986. Äldre bestämmelser gäller alltjämt i fråga om uppgifter som hänför sig till ärenden enligt tidigare lagstiftning angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda eller till ärenden enligt lagen (1985: 569) om införande av lagen (1985: 568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m. fl.

Lag med bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuners och landstingskommuners medverkan i utbildning

Härigenom föreskrivs följande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kommuners och landstingskommuners medverkan i olika former av utbildning utöver vad som följer av skollagen (1985: 1100) och andra lagar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986. Genom lagen upphävs lagen (1975: 160) med bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuns och landstingskommuns medverkan i utbildning.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 februari 1986

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Hjelm-Wallén, Peterson, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hulterström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Göransson

Proposition om följdlagstiftning till den nya skollagen, m. m.

1 Inledning

I december 1985 antog riksdagen en ny skollag (1985: 1100), som träder i kraft den 1 juli 1986 (prop. 1985/86: 10, UbU 6, rskr. 39).

Den nya skollagen ersätter både den nuvarande skollagen (1962: 319, 1962 års skollag) och bestämmelser om undervisning i lagen (1967: 940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda (1967 års omsorgslag). I övrigt ersätts 1967 års omsorgslag av lagen (1985: 568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m. fl. (den nya omsorgslagen). Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser till de båda nya lagarna har meddelats i två särskilda promulgationslagar, nämligen lagen (1985: 569) om införande av lagen (1985: 568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m. fl. och lagen (1985: 1101) om införande av skollagen (1985: 1100).

Den nya skollagen behöver ändras på en punkt med anledning av förslag i budgetpropositionen 1986. Det finns också skäl att i promulgationslagen öppna möjlighet att under en övergångstid göra avvikelser från organisatoriska bestämmelser i den nya skollagen. Jag avser att nu ta upp dessa frågor.

De nya skol- och omsorgslagarna föranleder ändringar av huvudsakligen teknisk art i en rad andra lagar.

I budgetpropositionen 1986 finns förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349) och till lag om ändring i lagen (1983: 1070) om arbete i ungdomslag hos offentliga arbetsgivare. Dessa lagförslag innehåller bl. a. följdändringar med anledning av de nya skol- och omsorgslagarna (prop. 1985/86: 100 bil. 10 s. 362, 364 och 564 ff samt bil. 12 s. 101 f. och 191).

Jag ämnar nu föreslå vissa följdändringar som huvudsakligen beror på den nya skollagen. Följdändringar som väsentligen beror på den nya omsorgslagen föreslås i propositionen (1985/86: 107) om följdlagstiftning till den nya omsorgslagen.

Jag har i detta ärende samrått med cheferna för justitie-, social- och utbildningsdepartementen samt statsrådet Lindqvist i frågor som rör deras ansvarsområden.

Prop. 1985/86: 117

2 Ändringar i den nya skollagen och dess promulgationslag

2.1 Ändring i den nya skollagen

Mitt förslag: Genom ändring i den nya skollagen införs möjlighet till ytterligare undantag från hemkommunens skyldighet att betala ersättning till staten för elever i specialskolan.

Skälen för mitt förslag: En del syn- eller hörselskadade barn fullgör sin skolplikt i specialskolan i stället för i grundskolan eller sarskolan. Staten är huvudman för specialskolan. Enligt den nya skollagens 7 kap. 5 § skall hemkommunen betala ersättning till staten för kostnader för den som är elev i någon av specialskolans årskurser 1–10. Visst undantag föreskrivs. Motsvarande bestämmelser finns i den nuvarande skollagen (jfr prop. 1985/86: 10 s. 117 med hänvisningar).

Det är vanligt att föräldrar till barn, som går i specialskolan, flyttar med barnen till skolorten, som därmed blir barnens hemkommun. Vissa kommuner, t.ex. Örebro, måste därför betala ersättning för ett förhållandevis stort antal elever i specialskolan. De har hittills kompenserats för detta genom ett system med statsbidrag till särskilda åtgärder på skolområdet. Enligt förslag i budgetpropositionen 1986 (prop. 1985/86: 100 bil. 10 s. 63 ff) skall emellertid kompensationsmöjligheten tas bort fr. o. m. den 1 juli 1986. Det förutsätts dock att de berörda kommunerna inte heller i fortsättningen skall behöva betala ersättning till staten för oproportionerligt många elever i specialskolan. I 7 kap. 5 § skollagen måste alltså ges utrymme för ytterligare undantag från skyldigheten för hemkommunen att betala ersättning. Paragrafen bör därför tillföras en bestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ytterligare undantag.

2.2 Ändring i promulgationslagen

Mitt förslag: Genom en ny paragraf i promulgationslagen till den nya skollagen öppnas möjlighet att vid behov under en övergångstid göra avvikelser från den nya skollagens organisatoriska bestämmelser.

Skälen för mitt förslag: Den nya skollagen innebär sakliga förändringar främst för sarskolan. För övriga skolformer är ändringarna huvudsakligen av författningsteknisk natur. Vissa bestämmelser som i dag finns i förordning ges lagens form, medan andra går den motsatta vägen. Det är i första

hand gymnasieskolan som är föremål för sådana författningstekniska ändringar.

Prop. 1985/86: 117

Följdändringar i förordningar skall liksom den nya skollagen träda i kraft den 1 juli 1986. Det kan inte uteslutas att det under arbetet med förordningarna visar sig nödvändigt att under en övergångstid göra avvikelser från organisatoriska bestämmelser i den nya skollagen utöver vad som följer av den antagna promulgationslagen. Denna bör därför tillföras en ny paragraf, som öppnar möjlighet att vid behov göra sådana avvikelser i organisatoriska föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

3 Följdlagstiftning till den nya skollagen

3.1 Ändringar i socialtjänstlagen

Mitt förslag: Socialtjänstlagens hänvisningar till 1962 års skollag ersätts av hänvisningar till den nya skollagen.

Skälen för mitt förslag: I 13 och 14 §§ socialtjänstlagen (1980: 620) finns bestämmelser om kommunernas skyldigheter i fråga om förskoleverksamhet. Såvitt här är av intresse innebär bestämmelserna att barn, som har uppnått skolpliktig ålder men som har fått uppskov med skolstarten, skall anvisas plats i förskola. Paragraferna innehåller hänvisningar till 1962 års skollag. Dessa hänvisningar bör bytas ut mot hänvisningar till den nya skollagen.

3.2 Ändringar i sekretesslagen

Mitt förslag: Bestämmelserna i sekretesslagens 7 kap. 1, 2 och 9 §§ anpassas till beslutade ändringar i skol- och omsorgslagstiftningen. Det innebär bl. a. att 7 kap. 9 §, som för närvarande reglerar sekretessen inom bl. a. grundskolan och gymnasieskolan, i fortsättning skall reglera även sekretessen inom utbildning för psykiskt utvecklingsstörda barn och ungdomar.

Skälen för mitt förslag: De nya skol- och omsorgslagarna föranleder vissa ändringar i 7 kap. sekretesslagen (1980: 100, omtryckt 1985: 1059).

7 kap. 1 §

I 7 kap. 1 § sekretesslagen finns bestämmelser om sekretessen på hälso- och sjukvårdsområdet, dit bl. a. skolhälsovården hör. Paragrafen reglerar även sekretessen i "verksamhet som avser omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda". Till sådana omsorger räknas enligt 1967 års omsorgslag även den undervisning som psykiskt utvecklingsstörda barn och ungdomar får i särskolan eller, i vissa fall, i specialskolan. Därmed är 7 kap. 1 § tillämplig inom särskolan i stället för samma kapitels 9 §, som i allmänhet gäller inom skolväsendet (jfr prop. 1979/80: 2 s. 167 och 195).

Den nya omsorgslagen innehåller inga bestämmelser om utbildning för psykiskt utvecklingsstörda barn och ungdomar. Bestämmelser om särskolan m.m. finns i stället i den nya skollagen. Att utbildningen inte längre skall räknas till omsorgerna är ett uttryck för synsättet att förhållandena för de psykiskt utvecklingsstörda så långt möjligt bör vara desamma som för andra människor (jfr prop. 1984/85: 176 s. 16 och prop. 1985/86: 10 s. 28). Elevhem för psykiskt utvecklingsstörda regleras emellertid i den nya omsorgslagen (se 4 §).

Sekretessen enligt 7 kap. 1 § bör inte omfatta utbildningsverksamhet som regleras i den nya skollagen. Som jag strax återkommer till bör sekretessen inom bl. a. särskolan i fortsättningen regleras i samma kapitel 9 §.

I 7 kap. 1 § bör vidare en anpassning ske till den nya omsorgslagens personkrets och terminologi. I den nya omsorgslagens inledande paragraf sägs att lagen innehåller föreskrifter om "särskilda omsorger" om psykiskt utvecklingsstörda. Med psykiskt utvecklingsstörda likställs i lagen två grupper med liknande behov, nämligen dels personer som på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, har fått ett betydande och bestående begåvningshandikapp, dels personer med barn-
domspsykos (jfr prop. 1984/85: 176 s. 18 ff och 56 f.). I 7 kap. 1 § sekretesslagen bör mot denna bakgrund i fortsättningen talas om "verksamhet som avser särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda och därmed likställda".

7 kap. 2 §

I 7 kap. 2 § *punkt 1* nämns beslutsnämnd för psykiskt utvecklingsstörda. Sådana nämnder avskaffas genom den nya omsorgslagstiftningen.

I *punkt 2* talas om beslut som angår frihetsberövande åtgärd i ärenden enligt omsorgslagstiftningen. Sådana beslut skall i fortsättningen kunna förekomma endast med stöd av promulgationslagen till den nya omsorgslagen.

Punkterna 1 och 2 bör anpassas till den nya omsorgslagen.

7 kap. 4 §

I sekretesslagens 7 kap. 4 § regleras sekretessen inom socialtjänsten. Med socialtjänst förstås enligt paragrafen "verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd".

I den proposition som låg till grund för sekretesslagen uttalas att "nuvarande ungdomsvårdsskolor omfattas av bestämmelserna i 7 kap. 4 §" (prop. 1979/80: 2 s. 195).

Ungdomsvårdsskolor motsvaras numera av sådana hem för vård eller boende som avses i 12 § lagen (1980: 621) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Sådana hem kan bedrivas med kommunalt, landstingskommunalt eller enskilt huvudmannaskap.

Vid hemmen förekommer både utbildning för skolpliktiga och utbildning på gymnasial nivå. Bestämmelser härom finns i den nya skollagens 10 kap. 2 §.

Såsom nämnts avser 7 kap. 4 § sekretesslagen "verksamhet enligt ... den särskilda lagstiftningen om vård av unga ...". En fråga som inställer sig är om utbildningen vid hemmen skall anses som en särskild verksamhet enligt skollagen. En ytterligare fråga är om sekretessen inom utbildningen i fortsättningen bör regleras i 7 kap. 4 § eller i samma kapitel 9 §.

Med undantag för vissa beslut gäller sekretessen enligt 7 kap. 4 § inom vad som där kallas socialtjänsten utan närmare begränsning. Sekretessen enligt 7 kap. 9 § inom det obligatoriska skolväsendet och i gymnasieskolan är avsevärt mer begränsad. Den gäller i huvudsak skolans elevvårdande verksamhet. Verksamheten vid hem som avses i 12 § LVU gäller tvångsomhändertagna ungdomar med svåra problem. Vistelsen på hemmet och hela behandlingen där är avsedda att råda bot på problemen. Det finns knappast någon "elevvårdande verksamhet" som kan hänföras enbart till utbildningen vid hemmet. De uppgifter om personliga förhållanden som behöver sekretesskyddas bör därför kunna få detta skydd genom 7 kap. 4 § med dennas nuvarande formulering. Utbildningen vid hemmen bör således inte föras in under tillämpningsområdet för 7 kap. 9 §.

7 kap. 9 § första och andra styckena

I den nya skollagen har samlats i princip alla lagbestämmelser om utbildning för barn och ungdomar i skolpliktsåldern och åldern närmast däröver. En stor del av lagen handlar om vad som där kallas det offentliga skolväsendet, dvs. grundskolan, gymnasieskolan, särskolan, specialskolan och sameskolan. Lagen innehåller också bestämmelser om utbildningsverksamhet som i vissa fall, men inte alltid, bedrivs i offentlig regi. Det gäller t. ex. de nyss nämnda hemmen som avses i 12 § LVU. Det gäller också riksinternatskolor, som kan ha en kommun som huvudman. Vid en riksinternatskola kan förekomma utbildning på såväl grundskolenivå som gymnasial nivå.

I sekretesslagens 7 kap. 9 § första och andra styckena regleras för närvarande sekretessen "inom det obligatoriska skolväsendet och i gymnasieskolan". Bestämmelserna omfattar därmed nästan all i den nya skollagen reglerad utbildningsverksamhet i offentlig regi för barn och ungdomar. Som jag nyss redovisat faller emellertid utbildning vid hem som avses i 12 § LVU och utbildning för psykiskt utvecklingsstörda (i huvudsak i särskolan) utanför. Även utbildning vid en kommuns riksinternatskola får anses falla utanför.

De allra flesta barn och ungdomar går i grundskolan och gymnasieskolan. Som framgår av skollagen skall emellertid andra där reglerade utbildningsformer – såsom särskolan och riksinternatskolor – så långt möjligt ge motsvarande utbildning. Det finns också stora likheter i organisation och arbetsformer enligt bestämmelser i olika förordningar.

Mot denna bakgrund är det enligt min mening naturligtast att ha en enhetlig sekretessreglering. Av skäl som jag nyss redovisat gäller detta dock inte i fråga om hem som avses i 12 § LVU.

Formuleringen "inom det obligatoriska skolväsendet och i gymnasieskolan" bör mot bakgrund av vad jag nu har anfört bytas ut mot "i grundskolan, gymnasieskolan, särskolan, specialskolan och sameskolan samt i en kommunal riksinternatskola". De fem förstnämnda skolformerna utgör såsom nämnts det offentliga skolväsendet i den mening termen används i den nya skollagen. En uppräkningslista av skolformerna är emellertid mer upplysande. Jag vill i övrigt påpeka att inte bara riksinternatskolor utan också särskolan och specialskolan har utbildning för elever som passerat skolpliktsåldern enligt den nya skollagen. I uttrycket "kommunal" riksinternatskola ligger att verksamheten ingår i den offentligt rättsliga kommunala organisationen till skillnad från en riksinternatskola som drivs av t. ex. ett aktiebolag i vilket kommunen äger aktier.

Det bör observeras att elevhem för psykiskt utvecklingsstörda barn och ungdomar räknas som en särskild omsorg enligt omsorgslagstiftningen och att sekressen inom sådan elevhemsverksamhet därför regleras av 7 kap. 1 §.

7 kap. 9 § fjärde stycket

Enligt den nya skollagens 3 kap. 18 § har hemkommunen s. k. uppföljningsansvar i fråga om ungdomar som har lämnat grundskolan eller motsvarande utbildning men som ännu inte har fyllt 18 år. Ansvariet omfattar dock inte psykiskt utvecklingsstörda ungdomar som har rätt till fortsatt skolgång inom i första hand särskolan. Uppföljningsansvaret innebär enligt lagen följande. Genom skolstyrelsen skall hemkommunen hålla sig underlättad om hur ungdomarna är sysselsatta. Har de inte stadigvarande sysselsättning genom studier i gymnasieskolan eller fast anställning eller på annat sätt, skall hemkommunen själv eller genom andra erbjuda dem personlig studie- och yrkesvägledning samt kurser, praktik eller annan liknande verksamhet.

Regleringen i den nya skollagen innebär vissa ändringar i förhållande till nuvarande bestämmelser. Vissa preciseringar görs beträffande uppföljningsinsatserna. Liksom hittills är det skolstyrelsen som skall hålla sig underrättad om ungdomarnas situation, men i övrigt innebär den nya skollagen inte någon skyldighet för kommunen att låta uppföljningsinsatser handhas av skolstyrelsen (prop. 1985/86: 10 s. 59 och 93).

I sekretesslagens 7 kap. 9 § fjärde stycket finns bestämmelser om sekretess "i sådan verksamhet för studie- och yrkesorientering som skolstyrelse bedriver för att stödja ungdomar under arton år, som efter att ha slutat grundskolan inte genomgår utbildning eller har arbete". Bestämmelserna tillkom efter förslag i prop. 1980/81: 18 och är formulerade mot bakgrund av dåvarande reglering i skolförfattningarna.

Formuleringarna i sekretesslagen bör anpassas till den nya skollagens bestämmelser. Det innebär främst att sekretessen bör gälla i sådan verksamhet för studie- och yrkesorientering som bedrivs av *kommun* (således inte nödvändigtvis genom skolstyrelsen).

De nya bestämmelserna i sekretesslagen kan inte genomgående tillämpas i fråga om uppgifter som hänför sig till verksamhet enligt äldre bestämmelser rörande omsorger och utbildning. Enligt 7 kap. 9 § blir sekretessen i särskolan begränsad i huvudsak till elevvårdande verksamhet, medan sekretessen enligt 7 kap. 1 § – vilken hittills varit tillämplig – gäller inom omsorgsverksamhet utan närmare begränsning. Bestämmelserna i 7 kap. 9 § passar inte för vissa ärenden om t. ex. tvångsåtgärder som handlagts enligt äldre lagstiftning. Mina förslag i det föregående innebär också strykningar i 7 kap. 2 § i vilken anges undantag från sekretessen enligt samma kapitel 1 §.

Mot denna bakgrund behövs övergångsbestämmelser i fråga om uppgifter som hänför sig till ärenden enligt den nuvarande omsorgslagen eller motsvarande äldre bestämmelser eller enligt promulgationslagen till den nya omsorgslagen. De nuvarande bestämmelserna i 7 kap. sekretesslagen bör därför alltså gälla i fråga om uppgifter som hänför sig till sådana ärenden.

Det finns hänvisningar till sekretesslagens 7 kap. 1, 2 och 9 §§ på andra ställen i lagen (se 14 och 16 kap.). Den sakliga innebörden av dessa hänvisningar underkastas samma förskjutningar som sker genom ändringarna i 7 kap. 1, 2 och 9 §§ med övergångsbestämmelser.

3.3 Ny lag med bemyndigande i fråga om kommuner och landstingskommuner

Mitt förslag: Den nuvarande lagen med bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuns och landstingskommuns medverkan i utbildning ersätts av en ny lag i ämnet.

Skälen för mitt förslag: Enligt lagen (1975: 160) med bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuns och landstingskommuns medverkan i utbildning (ändrad 1984: 1119), i det följande kallad *bemyndigandelagen*, får regeringen eller den förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om kommuners eller landstingskommuners medverkan i annan utbildning än som avses i skollagen (1962: 319), lagen (1967: 940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda, 3–5 kap. vuxenutbildningslagen (1984: 1118) eller bestämmelserna om kommunal högskoleutbildning i högskolelagen (1977: 218).

Bemyndigandelagen tillkom i anslutning till den nuvarande regeringsformen (prop. 1975: 8, KU 10, rskr. 62). Lagens bemyndigande utformades med sikte på att det skulle avse all utbildning för vilken inte redan fanns erforderlig reglering i lag (prop. s. 87). Bemyndigandet hade praktisk betydelse i fråga om bl.a. kommunal vuxenutbildning (komvux) och praktikmoment i lärarutbildning.

Komvux och vissa andra former av vuxenutbildning regleras numera i vuxenutbildningslagen. Vidare finns numera kommunal högskoleutbildning enligt högskolelagen. Därför ändrades bemyndigandelagen år 1984.

Riksdagen har i november 1985 antagit lagen (1985: 903) om uppdragsutbildning i anslutning till det kommunala skolväsendet m.m. Vidare har regeringen nyligen lagt fram propositionen (1985/86: 67) med vissa bestämmelser om svenskundervisning för vuxna invandrare. I propositionen finns bl. a. ett förslag till lag om grundläggande svenskundervisning för invandrare. Enligt lagförslaget har kommunerna ansvar för att sådan undervisning anordnas. Riksdagen väntas ta ställning till propositionens förslag under våren 1986.

Den nya skollagen ersätter bestämmelser i två lagar som finns med i bemyndigandelagens uppräknig.

När den nya skollagen träder i kraft bör bemyndigandelagen ersättas av en ny lag. Dennas bemyndigande bör avse kommuners och landstingskommuners medverkan i olika former av utbildning utöver vad som följer av den nya skollagen och andra lagar. Bemyndigandet får praktisk betydelse i fråga om bl. a. praktiska moment i lärarutbildning inom ramen för statlig högskoleutbildning. Självfallet bör bemyndigandet inte utnyttjas för någon ny reglering av betydelse utan att frågan underställs riksdagen.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu anfört har inom utbildningsdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i skollagen (1985: 1100),
2. lag om ändring i lagen (1985: 1101) om införande av skollagen (1985: 1100),
3. lag om ändring i socialtjänstlagen (1980: 620),
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
5. lag med bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuners och landstingskommuners medverkan i utbildning.

Lagförslag 3 har upprättats i samråd med chefen för socialdepartementet och lagförslag 4 i samråd med chefen för justitiedepartementet.

Lagförslag 4 innehåller bestämmelser som faller inom lagrådets granskningsområde. Ändringarna är emellertid närmast självklara följder av redan antagen lagstiftning. Jag anser därför att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

5 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i skollagen (1985: 1100),
2. lag om ändring i lagen (1985: 1101) om införande av skollagen (1985: 1100),
3. lag om ändring i socialtjänstlagen (1980: 620),
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
5. lag med bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuners och landstingskommuners medverkan i utbildning.

6 Beslut

Prop. 1985/86: 117

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 februari 1986	8
1 Inledning	8
2 Ändringar i den nya skollagen och dess promulgationslag	9
2.1 Ändring i den nya skollagen	9
2.2 Ändring i promulgationslagen	9
3 Följdlagstiftning till den nya skollagen	10
3.1 Ändringar i socialtjänstlagen	10
3.2 Ändringar i sekretesslagen	10
3.3 Ny lag med bemyndigande i fråga om kommuner och lands- tingskommuner	14
4 Upprättade lagförslag	15
5 Hemställan	15
6 Beslut	16

